

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU
Lahti University of Applied Sciences

LAATUA LAPSEN SILMIN

Kvalitatiivinen haastattelututkimus laadusta päiväkodissa

LAHDEN
AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaaliala
Sosionomi (AMK)
Sosiaalipedagoginen lapsi- ja nuorisotyö
Opinnäytetyö
Kevät 2013
Hannele Yläranta

Lahden ammattikorkeakoulu

Sosionomi (AMK)

YLÄRANTA, HANNELE:

Laatua lapsen silmin

Kvalitatiivinen haastattelututkimus laadusta päiväkodissa

Sosiaalipedagogisen lapsi- ja nuorisotyön opinnäytetyö, 30 sivua, 6 liitesivua

Kevät 2013

TIIVISTELMÄ

Tämä opinnäytetyö käsittelee laatua päiväkodissa. Tutkimus toteutettiin eräässä Uudenmaan vuoropäiväkodissa keväällä 2013. Tutkimus on luoteeltaan laadullinen haastattelututkimus, joka tehtiin päiväkodin viisivuotiaille lapsille. Tutkimus pyrittiin toteuttamaan lapsilähtöisesti. Haastattelun ohella piirrettiin, jotta tutkimustilanne olisi mahdollisimman leikinomainen. Myös lapsen suostumus tutkimukseen sekä lapsen kannalta sopivin ajankohta suorittaa haastattelu otettiin huomioon. Haastattelussa lapset kertoivat piirtämästään kuvasta. Tutkimuksessa tarkastellaan laadun vaikuttavuuspuolta eli vaikutusta lapseen. Lapsi toimii laadun määrittäjänä. Laatu määrittyy tässä opinnäytetyössä lapsen kokemuksen kautta. Tutkimus rakentuu laadunarviointimallin prosessi- ja puitetekijöihin. Prosessitekijöissä keskitytään vuorovaikutukseen sekä toimintaan päiväkodissa. Puitetekijät koskevat toimintaympäristöä, jossa lapset toimivat. (Hujala Puroila, Parrila & Nivala, Hujala & Fonsén 2007, 2011, 163–164, 319.)

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, minkälainen päiväkotitoiminta on lapsen mielestä laadukas. Tavoitteena on saada lapsen ääni kuuluviin ja auttaa valittua päiväkotitoimintaa suuntaamaan toimintaansa lapsilähtöisemmin. Keskeisiksi tuloksiksi tutkimuksessa nousivat leikin merkitys lapsen ympäristössä, toiminnassa ja vuorovaikutuksessa. Ympäristöä lapset määrittivät mielenkiinnonkohteiden ja vuorokauden mukaan. Vuorovaikutuksen suhteen lapsille tärkeiksi nousivat kaverit. Lapselle mieluisat kaverit leikkivät heidän kanssaan ja kohtelivat kanssakumppaniaan oikeudenmukaisesti. Aikuisista oli vain muutamia mainintoja. Päiväkodin toiminnassa lapset kaipasivat mahdollisuuksia heille mieluisiin puuhiin, säännöt koettiin ikävinä. Erilaiset leikit, liikkuminen ja askartelut olivat lapsille mieluisaa puuhaa.

Asiasanat: opinnäytetyö, päiväkotitoiminta, päivähoito, varhaiskasvatus, laatu varhaiskasvatuksessa, lapsilähtöisyys, kvalitatiivinen, haastattelu.

Lahti University of applied sciences

Degree Programme in bachelor in social services

YLÄRANTA, HANNELE:

Quality through the eyes of children

An interview on quality in a kindergarten

Bachelor's Thesis in Social pedagogy for work with children and young people,
30 pages, 6 pages of appendices

Spring 2013

ABSTRACT

This study is about quality in day care center. The study was carried out in one of Uusimaa's kindergartens in spring 2013. The study is qualitative interview, which was carried out in a shift nursery. The study was conducted with a child-centered approach. In addition to the interview, the children drew a picture in order to make the study environment more comfortable to them. The child's consent to participate in the research and the most suitable time for the child to carry out the interview were also taken into account. In the interview children explained what they had drawn. The study deals with the quality of day care centers. It examines the effectiveness of the quality, namely the effect on children. In this thesis quality is defined through the child's experiences. The research builds on a model that evaluates the quality. This study focuses on process and framework conditions. Process conditions focus on the interaction and operation of the day care centers. Framework conditions deal with the environment in which the children are working. (Hujala Puroila, Parrila & Nivala, Hujala & Fonsén 2007, 2011, 163-164, 319.)

The purpose of this study is to find out what kind of day-care center is a high-quality nursery from the child's point of view. The goal is to get the child's voice heard and help the selected day care center to make their day-to-day activities in a more child-centered way. The main results of the survey were how important play and playing was in the child's environment, action and interaction. Children determined environment through their interests and the season when the study was carried out. For them the most important interaction in this study was the interaction among children. The most enjoyable friends for the child were those who played with them and acted in a fair way. Only few mentioned adults. On a day-to-day basis the children longed for opportunities for them to do something that is pleasant. Rules were considered as something negative. Children in this study loved to play, exercise and do something with their hands.

Key words: thesis, day-care center, early childhood education, quality of early childhood education, child-centered approach, qualitative, interview.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	LAATU VARHAISKASVATUKSESSA	2
2.1	Laadun valtakunnalliset linjaukset	2
2.2	Laatutekijät varhaiskasvatuksessa	3
2.3	Laatu aikaisempien tutkimusten valossa	6
3	LAPSI LAADUN ARVIOIJANA	8
3.1	Lapsilähtöisyys	8
3.2	Lapsilähtöinen ja lapsinäkökulmainen tutkimus	8
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	10
4.1	Tutkimuksen tavoite ja tarkoitus	10
4.2	Kohderyhmä	10
4.3	Aineiston hankinta	11
4.4	Aineiston analysointi	14
5	TUTKIMUKSEN TULOKSET	16
5.1	Toimintaympäristö	16
5.2	Vuorovaikutus	17
5.3	Toiminnan sisällöt	19
5.4	Tulosten arviointi	21
6	TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS	23
6.1	Luotettavuus	23
6.2	Eettisyys	24
7	POHDINTA	26
	LÄHTEET	27
	LIITTEET	31
1.	Tutkimuslupalomake vanhemmille	31
2.	Tutkimuslupa varhaiskasvatusosastolta	31
3.	Lasten piirroks ” Maailman parhaasta päiväkodista”	31

1 JOHDANTO

Vuorohoito kattaa tällä hetkellä 7-10 prosenttia hoidontarpeesta ja on edelleen kasvussa. Vuorohoidon pitkät päivät ja yhtäjaksoista hoitoa sisältävät viikot ovat lapselle epämukavia. Päiväkoti on parhaimmillaankin kodinomaisesta kaukana, ja vaihtuvien aikuisten ja lapsien vuoksi pysyviä ihmissuhteita on vaikea muodostaa. Lapsen kehityksen ja oppimisen kannalta tilanne on epäsuotuisa. (Kalliala 2012, 25.) Kun kyse on vuoropäiväkodista, päiväkodin hoidon laatu on erityisen tärkeää. Vuorohoidossa lapsi viettää usein yhtäjaksoisesti pitkiä aikoja. Päiväkodissa vietetyllä ajalla on merkittävää vaikutusta lapsen kehitykseen ja kasvuun. Tutkimus toteutettiin eräässä Uudellamaalla sijaitsevassa vuoropäiväkodissa.

Tutkimus on luonteeltaan kvalitatiivinen eli laadullinen. Laadullinen tutkimus käyttää sanoja ja lauseita ja tutkimusta tehdään ilman tilastollisia menetelmiä. Laadullinen tutkimus ei pyri yleistykseen vaan ilmiön syvälliseen ymmärtämiseen. (Kananen 2008, 24.). Tutkimuksen tarkoituksena on tarkastella, minkälainen on lapsen näkökulmasta laadukas päiväkotitoiminta. Lähtökohtana on lapsen kuuntelu. Tutkimuksen aineisto kerättiin helmikuussa 2013 haastattelemalla lapsia. Tutkimuksessa lapsi itse määrittää minkälainen on laadukas päiväkotitoiminta ja -hoito. Lasten omia kokemuksia päivähoitokasvatuksen suhteen on tutkittu vähän. (Hujala, Purroila, Parrila & Nivala 2007, 167.) Vastaavanlaisten tutkimusten vähyys tarjoaa tutkimukselle mielenkiintoisen lähtökohdan. Tutkimuksen tavoitteena on valottaa lasten ajatuksia päiväkodista työelämätaholle ja auttaa heitä suuntaamaan toimintaa päivähoitossa lapsilähtöisemmin.

2 LAATU VARHAISKASVATUKSESSA

2.1 Laadun valtakunnalliset linjaukset

Suomessa päivähoidon laatua ohjaavat lait, asetukset ja linjaukset. Ne antavat perustan laadun arvioinnille. Euroopan Komission lastenhoitoverkosto on rakentanut raamit varhaiskasvatukselle perustuen neljäänkymmeneen yksittäiseen laatu-tavoitteeseen, jotka jakautuvat vielä yhdeksään päivähoidon laadun osa-alueeseen: toimintalinjat, talous, kasvatus ja esiopetus, henkilökunnan määrä, henkilökunnan työ ja koulutus, ympäristö ja terveys, vanhemmat ja yhteisö, suoritusavoitteet. (Hujala ym. 2007, 161.)

Valtakunnallisessa varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa määritetään ensisijaiseksi varhaiskasvatuksen tavoitteeksi lasten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen. Tähän pyritään lapsen perustarpeista huolehtimalla, takaamalla mahdollisimman pysyvät ja turvalliset ihmissuhteet sekä turvaamalla lapselle sopiva toimintaympäristö. Varhaiskasvatuksen perusteissa lähtökohtana on, että seuraavat kolme kasvatuspäämäärää ovat toiminnan taustalla: hyvinvoinnin edistäminen, huomioon ottavien käyttäytymismuotojen ja toimintatapojen vahvistaminen sekä itsenäisyyden asteittainen lisääminen. Lapsen yksilöllisyyden kunnioitus on keskeistä hyvinvoinnin edistämässä. Se tarkoittaa, että lapsi voi toimia ja kehittyä omana ainutlaatuisena persoonallisuutenaan. Toiset huomioon ottavien käyttäytymismuotojen ja toimintatapojen vahvistamisessa pyritään siihen, että jokainen lapsi oppii ottamaan muita huomioon. Itsenäisyyden asteittäisessä lisäämisessä lapsen itsestään huolehtimista edistetään hänen omien edellytystensä mukaisesti. Se on myös lapsen omaan elämään liittyvien päätösten ja valintojen tekoa. Oma-toimisuutta opitaan unohtamatta lapsen läheisyyden ja turvan tarvetta hoidossa. (Välimäki, Parkkinen, Haliseva- Lahtinen, Alila & Ihalainen 2005, 13–15.)

Suomalaisessa lainsäädännössä lapsen hoito ja kasvatus määrittyy laissa lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta sekä laissa lasten päivähoidosta. Lapselle tulee turvata tasapainoinen kehitys ja hyvinvointi, läheiset ja jatkuvat ihmissuhteet, mahdollisuus saada ymmärrystä ja hellyyttä, iän ja kehityksen mukainen ymmärrys ja hoiva, lapselle sopiva ja toivomuksien mukainen koulutus, turvallinen kas-

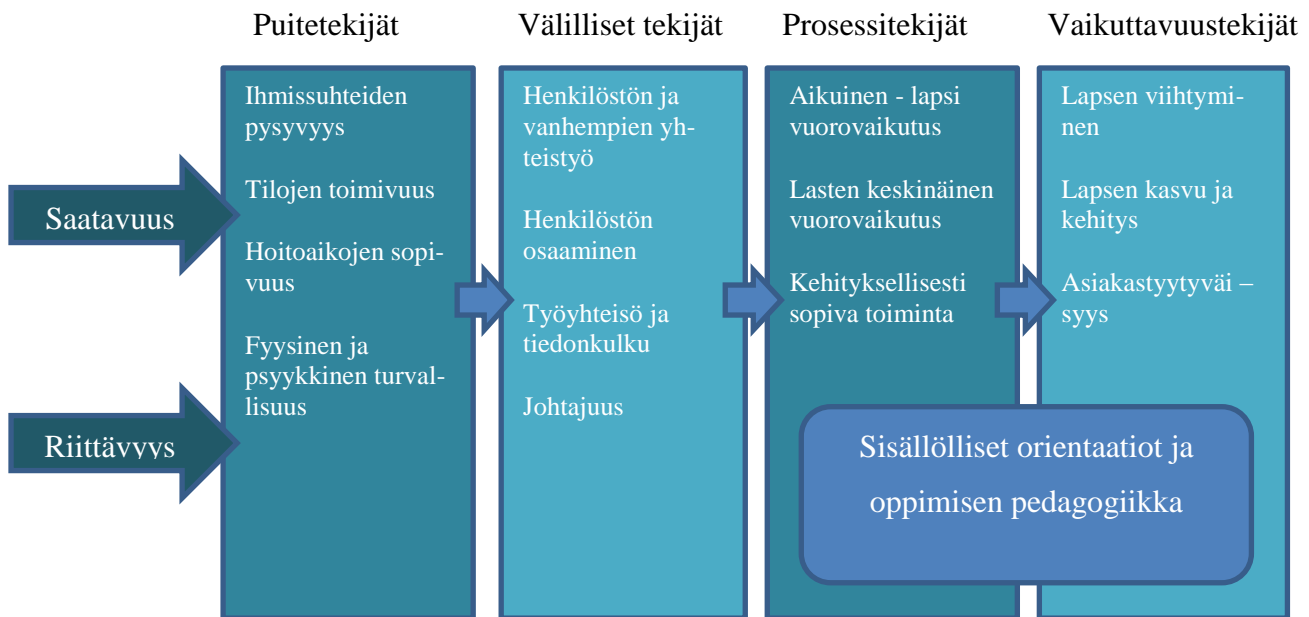
vuympäristö, ruumiillinen koskemattomuus sekä itsenäistyminen ja kasvaminen vastuullisuuteen (Laki lasten huollosta ja tapaamisoikeudesta 361/1983, 1§).

Päivähoidon tavoitteena on tukea kasvatustehtävässä ja edistää lapsen persoonallisuuden tasapainoista kehitystä. Päivähoidon tulee tarjota lapselle jatkuvat, turvalliset ja lämpimät ihmissuhteet, sopiva toimintaympäristö sekä lapsen kehitystä monipuolisesti tukevaa toimintaa, joka edistää lapsen fyysistä, sosiaalista ja tunte-elämän kehitystä. Päivähoidossa tulee tukea lapsen älyllistä, esteettistä ja uskonnollista kasvua. Varhaiskasvatuksessa lapsen yksilöllisyys tulee huomioida. (Laki lasten päivähoitosta 304/1983, 2a§.)

2.2 Laatutekijät varhaiskasvatuksessa

Parrilan (2002) mukaan päivähoiton laatuun vaikuttavat tekijät voidaan jakaa viiteen toistensa kanssa vuorovaikutuksessa olevaan tekijään: yhteiskunnalliset tekijät, hoidon organisointi, hoitaja, vaikutustekijät sekä kasvatusprosessi. Yhteiskunnallisilla tekijöillä tarkoitetaan hoitoa ohjaavia yhteiskunnallisia säädöksiä. Hoidon organisointiin liittyy hoidon saatavuus, ohjaus hoidossa sekä ihmissuhteiden eli henkilökunnan pysyvyys. Hoitajaan liittyvät tekijät koskevat ammattilaisen persoonallisuutta ja ammatillisuutta. Vaikutustekijät koskevat lapsen kasvua ja kehitystä sekä lapsen ja vanhemman kokemusta saadusta hoidosta. Kasvatusprosessi on aikuisen ja lapsen vuorovaikutuksessa tapahtuvaa ohjausta. Siihen liittyy keskeisesti toiminnan sisällöt, perushoito, oppimisympäristö sekä yhteistyö vanhempien kanssa. (Parrila 2004, 74–75.)

Hujala - Huttusen (1995) mukaan päivähoitossa voidaan erottaa neljä erilaista laatutekijää: päivähoiton laatua säätelevät puitetekijät, toiminnallista laatua säätelevät välilliset tekijät, kasvatusprosessiin liittyvät tekijät sekä vaikutukselliset tekijät. Yhdessä nämä tekijät muodostavat laadunarviointimallin (Kuvio 1), jonka kautta varhaiskasvatuksen laatua voi kokonaisvaltaisesti arvioida. Hoidon riittävyys ja saatavuus on lakisääteinen edellytys muiden tekijöiden toteutumiselle. Mallia on kehitetty edelleen Laadun arviointi päivähoitossa - projektissa vuosina 1997 -2000, varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2005) sekä esiopetuksen ope-tussuunnitelman perusteet (2000) ovat kehittäneet mallia edelleen. (Hujala ym., Hujala & Fonsén 2007, 2011, 162, 317–318.)

Kuvio 1. Varhaiskasvatuksen laadunarviointimalli (Hujala ym ,Hujala & Fonsén 2007, 2011, 162, 317.)

Puitetekijät ovat laadukkaan päivähoidon taustalla vaikuttavia tekijöitä. Päivähoiton puitetekijöinä voidaan nähdä ihmissuhteiden pysyvyys, tilojen toimivuus, hoitosuhteen sopivuus, sekä fyysinen ja psyykinen turvallisuus. Ihmissuhteiden pysyvyydellä tarkoitetaan hoitajan pysyvyyttä sekä lasten pysyvyyttä samassa hoitopaikassa, joka on osa psyykkistä turvallisuutta. Psyykinen turvallisuus pitää sisällään myös päiväkodissa vallitsevan ilmapiirin. Tilojen toimivuus ja fyysinen turvallisuus tarkoittavat tilan mahdollisuuksia kehittävään toimintaan sekä sen turvallisuutta lapselle. Hoitoaikojen sopivuudella tarkoitetaan lähinnä vanhemman näkökulmasta sopivaa hoito-aikaa. (Hujala ym. Hujala & Fonsén 2007, 2011, 163–164, 319.)

Välilliset tekijät ovat laatuun epäsuorasti vaikuttavia tekijöitä. Välillisiä tekijöitä ovat yhteistyö henkilökunnan ja vanhemman välillä, henkilöstön osaaminen, työyhteisö ja tiedonkulku sekä johtajuus. Yhteistyö kodin ja päivähoiton välillä vaikuttaa laatuun, koska hyvä yhteistyö helpottaa henkilöstön ja vanhempien välistä ymmärrystä. Hyvässä yhteistyössä kasvatukseen liittyvät tärkeät asiat on helpompi jakaa ja vastaanottaa. Lasten ja lasten vanhempien kuulemista ja osallisuutta voidaan pitää yhtenä keskeisenä laadukkaan varhaiskasvatuksen elementeistä (Heikka, Hujala & Turja 2009, 72–81). Henkilöstön osaaminen on vahvasti kyt-

köksissä päivähoidon laatuun. Osaava henkilöstö pystyy paremmin vastamaan vanhemman ja lapsen tarpeisiin. Koulutus ja työkokemus vaikuttavat henkilöstön osaamiseen. Työyhteisöön liittyvät tekijät koskevat työilmapiiriä, hyvässä ilmapiirissä tehdään laadukkaampaa työtä ja työyhteisössä kulkeva tiedonkulku sujuu paremmin. Johtajuus vaikuttaa välillisenä tekijänä päivähoiton laatuun. Hyvällä johtajuudella voidaan suunnata päivähoitoa oikeaan suuntaan. (Hujala ym. Hujala & Fonsén 2007, 2011, 164–165, 322.)

Cryerin, Wolfgangin ja Wesselin (2002) mukaan varhaiskasvatuksen laadun ydin muodostuu kasvatustilanteissa, jonka toteutumista säätelevät tietyt reunaehdot. Nämä yhdessä vaikuttavat siihen kuinka hoito vaikuttaa lapseen. (Parrila 2004, 73.) Kasvatustilanteisiin kuuluvia laatutekijöitä ovat varhaispedagogiikan toteuttaminen lapselle kehityksen kannalta sopivana, aikuisten ja lasten väliset suhteet sekä lasten keskinäinen vuorovaikutus. Lasten kehityksen kannalta sopivaan varhaiskasvatukseen vaikuttaa lapsen osallisuus ja lapsilähtöisyys. Sopiva toiminta on riittävän haastavaa, mutta silti lapsen ehdoin toteutuvaa toimintaa. Sisällölliset orientaatiot ja oppimisen pedagogiikka liittyvät opittavaan asiaan. Ne liittyvät tapaan oppia sekä oppimisen sisältöihin. Oppimisen sisällöt jakautuvat varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaisesti matemaattiseen, luonnontieteelliseen, historiallis-yhteiskunnalliseen, esteettiseen, eettiseen ja uskonnollis-katsoimukselliseen orientaatioon. Aikuisten ja lasten väliset vuorovaikutussuhteet, niiden pysyvyys sekä vuorovaikutuksen luonne eli kommunikaatio ja herkkyys reagoida lapsen tarpeisiin, vaikuttavat laatuun. Lasten väliset suhteet ovat tärkeitä sosiaalisen vuorovaikutuksen sekä ajattelun kehittymisen kannalta. (Välimäki ym. Hujala ym. Hujala & Fonsén 2005, 2007, 2011, 26–29, 165–166, 323–324.)

Päivähoiton laadun vaikutustekijät käsittelevät lapsen kokemaa viihtyvyyttä, lapsen kasvua ja kehittymistä sekä asiakastyytyväisyyttä. Lasten ja lasten vanhempien kuulemista ja osallisuutta voidaan pitää yhtenä keskeisenä laadukkaan varhaiskasvatuksen elementeistä (Heikka, Hujala & Turja 2009, 72–81). Lapsen kokema viihtyminen tarkoittaa lapsen myönteisiä kokemuksia päiväkodissa. Lapsen myönteiset kokemukset ja tyytyväisyys ovat perusta laadukkaalle päivähoitolle, koska niillä on vaikutusta lapsen kasvuun ja kehitykseen. Asiakastyytyväisyydellä kuvataan vanhempien tyytyväisyyttä saatuun hoitoon. Lapsen kehitys ja oppiminen pitää sisällään sisällölliset orientaatiot sekä oppimisen pedagogiikan tavoitteenaan

lapsen kannalta riittävän haastavat, mutta ei liian hankalat oppimisen sisällöt. (Hujala ym. , Hujala Fonsén 2007, 2011, 167, 324–325.)

Kallialan (2008) mukaan laatua määrittää kolme erillistä tekijää. Hän näkee laatua päiväkodissa määrääviksi tekijöiksi lapsen sitoutuneisuuden, aikuisen ja lapsen välisen vuorovaikutuksen sekä lapsen emotionaalisen hyvinvoinnin. Lapsen sitoutuneisuus on laadun kriteeri ja kertoo onko opeteltava asia sopivan haastava, mutta ei liian vaikea. Sitoutunut lapsi on keskittynyt ja hänellä on motivaatiota oppia. Lapsen sitoutuneisuus kertoo lapsen kokemuksesta. Monet tutkimukset osoittavat, että henkilökunnan ja lasten välinen vuorovaikutus on laadukkaan varhaiskasvatuksen tärkein kriteeri. Passiiviset aikuiset laiminlyövät vuorovaikutuksen ja vaikuttavat negatiivisesti lapsen kehitykseen. Hyväntahtoinen aktiivinen aikuinen on tärkeä lapsen kehityksen edistäjä, koska lapsi kehittyy vuorovaikutuksessa ympäristön ja lapsesta huolehtivan aikuisen kanssa. Emotionaalisesti hyvinvoiva lapsi tuntee olonsa päiväkodissa kotoisaksi ja voi olla siellä oma itsensä. Tunnetasolla hyvinvoiva lapsi on rentoutunut, elinvoimainen ja rauhallinen. Hänellä on hyvä itsetunto, hän käsittelee usein ikävät asiat ja on valmis osallistumaan päiväkodin toimintaan. (Kalliala 2008, 64–67.)

2.3 Laatu aikaisempien tutkimusten valossa

Varhaiskasvatuksen laatua tutkivia tutkimuksia vanhempien tai henkilöstön osalta on paljon. Tutkimuksia löytyy eri koulutusasteilta väitöskirjoista opinnäytetöihin. Näistä suurelle henkilömäärälle suunnattu vuonna 2008 Vaikuta vanhempi – hankkeen verkkokyselynä toteutetussa laatua mittavassa tutkimuksessa vanhemmat kertovat varhaiskasvatuksen tärkeimmiksi tekijöiksi lapsen sosiaalisen kehityksen sekä mahdollisuuden leikkiä toisten kanssa päiväkodissa. Vanhemmat olivat tutkimuksen mukaan pääosin tyytyväisiä varhaiskasvatuksen laatuun. Vanhempien mukaan kehitettävää varhaiskasvatuksessa voisi olla henkilökunnan ja vanhempien välisessä kanssakäymisessä, sitä voisi olla enemmän ja avoimempaa. Myös suuret ryhmäkoot olivat vanhempien näkökulmasta laadukkaan kasvatuksen häiriötekijöinä. (Kronqvist & Jokimies 2008, 25–37.)

Lasten näkökulmasta varhaiskasvatuksen laatua tutkivia tutkimuksia löytyy jonkin verran. Enemmistö on opinnäytetyötasoisia. Muutamia pro-gradu tutkielmiakin

löytyy. Korkeampitasoisista tutkimuksista Tauriainen (2000) tutkimuksessa lapset määrittivät laatua kokemuksellisen maailmansa kautta. Kokemuksellisella maailmalla tarkoitettiin tässä tutkimuksessa päiväkodin näyttäytymistä lapselle hänen aistiensa sekä tunnekokemuksiensa kautta. Tutkimuksessa lapset nauttivat leikkimisestä. Leikin siivoaminen koettiin ikävänä puuhana. Pakko ja pakottaminen olivat tutkimuksessa lapsille negatiivinen kokemus. Oppiminen koettiin tutkimuksessa, sen vaikeudesta riippuen, positiivisena tai negatiivisena. Liian helppo tai liian vaikea tehtävä tuotti negatiivisia kokemuksia. Kiinnostava toiminta oli tutkimuksen valossa tarpeeksi haasteellista ja kiinnostavaa. (Tauriainen 2000, 72–85.) Sanna Lahtisen (2007) pro-gradu tutkielmassa lapset määrittivät myönteisimmiksi kokemuksiksi päiväkodissa mukavan tekemisen, leikkimisen ja kaverit. Negatiivisina kokemuksina lapset pitivät kiusaamista ja sitä, ettei kavereita ollut. Päiväkodin aikuisilta lapset toivoivat leikkiaikaa, kiltteyttä ja rauhallisuutta. (Lahtinen 2007, 60–72.)

Mari Kylä-Utsuri-Virtasen (2009) opinnäytetyössä lapset suhtautuivat myönteisesti leikkiin ja leikkiympäristöön. Negatiivisia tunteita päiväkodista herättivät, se ettei päässyt tekemään mitä tahtoi. Lapset kokivat myös, että toisinaan aikuisilla ei ollut heille aikaa. (Kylä-Utsuri-Virtanen 2009, 23–32.) Ikonen ja Silventoisen (2011) opinnäytetyössä leikin määrään suhtauduttiin positiivisesti, mutta aina ei saanut tehdä mitä halusi tai kiinnosti ja vain joskus pääsi jatkamaan entistä leikkiä. Aikuisten huomio nähtiin päiväkodissa riittävänä, lapset kokivat tullessa kuulluiksi, kuitenkin kun kysyttiin päätetäänkö säännöistä yhdessä harva lapsista vastasi myöntävästi. (Ikonen & Silvennoinen 2011, 29–41.)

Lapsille päiväkotielämä näyttäytyi positiivisena aikuisten ja lasten välisen kanssakäymisen osalta, mutta säännöt tai pakot nähtiin lähes joka tutkimuksessa negatiivisena asiana. Myös kiusaaminen ja oppimistehtävien sopimattomuus ikään tai taitoon nähden oli negatiivisissa kokemuksissa.

3 LAPSI LAADUN ARVIOIJANA

3.1 Lapsilähtöisyys

Laatu on jatkuvasti muuttuva käsite. Se muovautuu siinä yhteiskunnallisessa kontekstissa, jossa sitä tutkitaan. (Parrila 2004, 70). Kulttuuri ja yhteiskunnan muutos vaikuttavat kasvatukseen ja varhaiskasvatuksen toteutuksen arviointiin (Välimäki ym. 2005, 10). Varhaiskasvatuksen nykyisessä suuntauksessa lapsi nähdään kompetenttina eli pystyvänä ja osaavana vaikuttajana. Lapsi- aikuinen valtasuhde on tällä hetkellä muutospaineessa: lapsia halutaan pitää aktiivisina ja aloitteellisina toimijoina, jotka rakentavat omaa ymmärrystään vuorovaikutuksessa fyysisen ja sosiaalisen ympäristönsä kanssa. Kasvatuksessa on aina kyse kasvavan yksilön ja hänen kasvuaan ohjaavan tahon välisestä valtasuhteesta. (Turja 2011, 42–43.) Lapsilähtöinen kasvatustapahtumassa aikuisen valta-asemasta eroon (Hytönen 2008, 99). Lapsilähtöisyys voidaan nähdä haasteena varhaiskasvatukselle. Lapsilta vaaditaan yhä enemmän yhä aikaisemmin. Vaikka lapsi nähtäisiin kompetenttina ilmaisemaan ja vaatimaan asioita itselleen, lapsilta ei voida vaatia vastuunottoa omasta kehityksestään (Kalliala 2008, 15).

Lapsilähtöisessä kasvatuksessa kasvattajat tekevät päätöksiä lapsen kasvusta lapsen yksilöllisten tarpeiden mukaan (Hytönen 2008, 100). Lapsilähtöisyys korostaa lapsen tarpeiden ja kiinnostusten kohteiden huomioon ottamista sillä voi kuitenkin olla erilaisia tulkintamahdollisuuksia suhteessa siihen kuka määrittää lapsen tarpeet ja kiinnostuksen kohteet ja mitä ne ovat. (Karlsson 2010, 123.)

3.2 Lapsilähtöinen ja lapsinäkökulmainen tutkimus

Lapsilähtöisessä tutkimuksessa, tutkimus rakennetaan lapsen ehdoin. Lapsilähtöisessä toiminnassa otetaan lapsen tarpeet, kiinnostuksen kohteet sekä lapsen aktiivisuus huomioon (Karlsson 2012, 22). Lapsen vireystila ja lapselle ominainen tapa käsittää asioita otetaan huomioon. Lapsilähtöisyydessä leikki on lapselle luontaisin oppimisen muoto (Hujala ym. 2007, 60). Lasten leikki ja kerronta limityvät yhteen, ja lapset kertovat jatkuvasti. Ihminen puhuu sanoilla, ilmeillä ja eleillä. (Karlsson 2012, 41.) Tutkimuskysymykset tulee rakentaa lapselle ymmärrettäviksi, etteivät ne olisi liian haasteellisia tai stressaavia lapselle. Tutkijan tulee

kuunnella, havainnoida ja tulkita onko lapsi halukas osallistumaan tutkimukseen. (Kyrönlampi - Kylmänen 2010, 210.) Kysymykset kysytään lapsilta heille ymmärrettävällä kielellä selkeästi ja kysymykset liitetään lapselle konkreettiseen tekemiseen asian pohtimisen helpottamiseksi. Kun lapset ovat tiedontuottajina, tavallisimmin lähdetään liikkeelle ennalta rajatusta aiheesta, tiukasti rajattu haastattelu aihe ohjaa lapsia ja lasten vastauksia (Karlsson 2012, 45). Tutkittava käsite käännetään lapsen kielelle.

Lasten tietoisuus omasta ajattelustaan kehittyy vuorovaikutuksessa lapsen lähipiirissä. Lapsen mielipiteiden kysyminen tukee heidän osallisuuttaan ja mahdollisuuksia vaikuttaa. Lapsen äänen kuuleminen voi avata aikuiselle tuoreempia käsityksiä kuin aikuisten omat käsitykset. (Turja 2004, 17.) Kun tiedon tuottajana toimivat lapset ja lasten näkökulma pyritään ottamaan mahdollisimman kokonaisvaltaisesti huomioon, tällöin voidaan puhua lapsinäkökulmaisesta tutkimuksesta. Lapsinäkökulmaisessa tutkimuksessa tarkoituksena on tavoitella lasten näkökulmia ja tietoa. Lasten kokemuksia, näkökulmia, painotuksia, tapoja toimia ja ilmaista analysoidaan niiden sosiaalisessa, historiallisessa ja yhteiskunnallisessa kontekstissa. Lapsinäkökulmaisessa tutkimuksessa aihetta lähestytään lapsen näkökulmasta. (Karlsson 2012, 23.)

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

4.1 Tutkimuksen tavoite ja tarkoitus

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää päiväkodin laadun vaikuttavuustekijöitä eli lapsen viihtyvyyttä päiväkodissa sekä kokemuksia päivähoidosta. Tutkimus selvittää, mitä lapset toivoisivat päiväkodilta ja minkälainen on lasten näkökulmasta laadukas päiväkotitoiminta. Lapsi toimii laadun määrittäjänä. Laadua tutkitaan laadunarviointimalliin (Kuvio 1) nojautuen. Tutkimuksen tavoitteena on tarjota lasten ajatusten kertomisen kautta päiväkodeille mahdollisuus suunnata toimintaansa lapsilähtöisemmin.

4.2 Kohderyhmä

Koko päiväkodin lasten haastattelu olisi liian suuri projekti opinnäytetyön rajallisuudessa aikataulussa ja laajuudessa, joten tutkimuksen kohderyhmäksi rajautuivat päiväkodin vuonna 2007 syntyneet lapset. Viisi- kuusivuotiaat lapset olivat kahdesta eri ryhmästä ja heitä on päiväkodissa kaiken kaikkiaan 17. Näistä 17 lapsesta haastatteluun valittiin satunnaisesti 10. Haastateltavien määrä pidettiin suhteellisen pienenä. Näistä kymmenestä lapsesta kuusi oli 5-6-vuotiaiden ryhmässä ja neljä 4-5-vuotiaiden ryhmästä. Tutkimukseen valittiin neljä poika ja kuusi tyttölasta.

Ennen varsinaista haastattelua lapsen huoltajilta pyydettiin kirjallinen suostumus (Liite 1). Jos lapsella ei ollut kirjallista hyväksyntää, haastattelua ei toteutettu. Jokainen tutkimukseen valittu lapsi saa luvan huoltajaltaan osallistua tutkimukseen. Tutkimusluvut pyydettiin jokaiselta vanhemmalta keskustelemaan tyyliin, jotta tutkimuksen luonne olisi huoltajalle mahdollisimman selkeä.

Lapsen oma halukkuus tutkimukseen selvitettiin. Jos hän ei omasta tahdosta halunnut olla haastateltavana, hänen kohdaltaan haastattelua ei toteutettu. Lapsella tulee olla mahdollisuus kieltäytyä tutkimuksesta (Karlsson 2012, 47.) Ennen tutkimuksen aloittamista lapselta kysyttiin esittämällä ytimekkäästi käsitteillä, joita lapsi ymmärtää, minkä takia ja miten tutkimusta tehdään. Lapsen oikeuksia koskeva yleissopimus (1991) pitää sisällään neljä yleisperiaatetta, jotka ovat: syrjin-

täkielto ja lasten tasa-arvoisen kohtelun vaatimus, lapsen etu, lapsen oikeus elämään ja täysipainoiseen kehittymiseen sekä lapsen mielipiteen huomioon ottaminen (Välimäki ym. 2005, 12). Lapsen mielipide osallistumisesta otettiin huomioon.

Yksi haastatteluun valituista lapsista ei halunnut osallistua tutkimukseen, joten lopullisessa tutkimusotannassa lasten mielipiteitä kerättiin yhdeksältä eri lapselta. Lupia pyydettiin ensin kysymällä voisiko lapsi kertoa piirtämästään piirustuksestaan, ja sitten täydentäen mihin piirustuksesta kertominen liittyy. Nauhoittamisesta kertominen oli myös osa tutkimuksen lupapyyntöä. Lapset olivat erityisen kiinnostuneita nauhoituslaitteesta ja sen toiminnasta.

4.3 Aineiston hankinta

Tutkimuksen tarkoituksena on saada tietää mitä lapset oikeasti päiväkodista ajattelevat. Laatu käsite käännetään lapsen kielelle ja kysymyksiä kysytään ”Maailman parhaan päiväkodin” kautta. Lapsilähtöisyys ja lapsinäkökulmaisuus näkyvät tausta-ajatuksena aineiston hankinnassa. Lapsilähtöisyyden perusajatuksena on lasten yksilöllisten tarpeiden huomioiminen (Hujala ym. 2007, 56). Lapsinäkökulmaisessa tutkimuksessa lapset ovat tiedon tuottajia ja tuovat esiin merkittävää tietoa. (mt.) Lapsi saa itse määrittää keitä päiväkodissa käy, mitä siellä tehdään, mitä siellä on, miltä se näyttää ja miksi juuri se on maailman paras päiväkotikoti. Tarkoituksena on, että lapsi kertoo yleisesti parhaasta mahdollisesta päiväkodista, ei niinkään päiväkodista, missä juuri nyt ovat. Tutkimus mittaa lapsen kokemusta päiväkodin laadusta yleisellä tasolla.

Lapsinäkökulmaisessa tutkimuksessa lapset ovat tiedon tuottajia ja tuovat esiin merkittävää tietoa. Tutkimuksessa analysoitava tieto hankitaan lasten kokemuksista käsin. Aineiston hankinnassa yritetään ottaa huomioon lapselle ominaisin tapa tuottaa tietoa. Kun tavoitellaan lasten tuottamaa tietoa, täytyy olla avoin lasten viesteille. Tutkimuksessa on löydettävä lapselle luontaisia tapoja tuoda esiin ajatuksia. Lähestymistavassa voidaan kuunnella ja seurata lapsia soveltamalla heille ominaisia toiminnan ja mielikuvituksen elementtejä. (mt.)

Kysymysten tukena toimi piirtämistehtävä. Lapset saivat visuaalisesti kuvata minkälainen parhain päiväkotiki heidän mielestään olisi. Piirustustehtävä (Liite 3) toteutettiin ennen varsinaista haastattelua, jotta lapsi pystyisi keskittymään esitettyihin kysymyksiin paremmin. Piirustustehtävän ohjeistuksena oli piirtää ”maailman paras päiväkotiki” muuta ohjeistusta tehtävälle ei annettu. Tehtävän suorittamisesta huolehti päiväkodin henkilökunta. Piirustustehtävät tehtiin eri ryhmissä hie man eri tavoin. Piirtämisen tarkoituksena oli tehdä haastattelutilanteesta lapselle mieluisampi ja leikinomainen kokemus.

Tutkimusmenetelmänä toimi avoin haastattelu. Avoin haastattelu vastaa keskusteluun valitusta aiheesta (Kananen 2008, 73). Tässä tutkimuksessa avoimen keskustelun aiheena on laatu. Tutkimuksessa lapset saavat itse kertoa mikä heidän mielestään on laadukasta päivähoitoa ja mitkä asiat heistä ovat päiväkodissa tärkeitä. Käytännössä tutkimuksessa käytetyt haastattelu kysymykset pohjautuvat laadunarviointimalliin. Haastattelu aloitettiin piirretyn kuvan kertomisesta. Jos kuvaan liittyi jotain erityistä, sitä kysyttiin. Useimmiten lapset kertoivat itse mitä olivat piirtäneet. Tämän jälkeen tietoa syvennettiin kysymyksillä. Jokaiselta Tutkimukseen osallistuneelta lapselta etsittiin vastauksia laadunarviointimallin puitteja ja prosessitekiä peilaten (mt.). Heiltä kysyttiin:

1. Mitä päiväkodissa on? tai Minkälainen päiväkotiki on sisältä tai ulkoa?

Mitä siellä on, kysymys tutkii lapsen toimintaympäristöä päiväkodissa. Kysymyksellä yritettiin saada vastauksia laatuun liittyviin puitetekijöihin ja tässä lähinnä fyysiseen ympäristöön. Lisäkysymyksiä lapsilta kysyttiin Minkä takia halusivat tiettyjä asioita. Kysymyksiä kysyttiin sen kautta mitä päiväkotikiin haluttiin, ei niinkään keskitytty asioihin, joita toivottiin, että päiväkodissa ei olisi.

2. Keitä päiväkodissa on?

Keitä päiväkodissa käy, tutkii lapsen sosiaalista ympäristöä eli lapselle tärkeisiin ihmissuhteisiin keskitytään. Kysymyksellä etsittiin vastausta siihen, ketkä ovat niitä henkilöitä, joita lapset kaipaavat päiväkotikiin. Tavoitteena oli saada vastauksia liittyen laadun prosessitekiäihin. Lisäkysymyksiä kysyttiin minkä takia haluttiin juuri näitä henkilöitä ja minkälaisia asioita heidän kanssaan tehtiin. Kysymyksellä pyrittiin välttämään esiasettelua siitä, että päiväkodissa toimivat aikuiset

ja lapset. Haluttiin saada vastaus siihen keitä lapset todella tahtoivat unelmiensa päiväkotiin.

3. Mitä päiväkodissa tehdään?

Kysymyksellä haettiin vastausta päiväkodin toiminnan sisältöihin, jotka liittyvät prosessitekijöihin. Lisäkysymyksinä kysyttiin minkä takia tai miksi, jotain asiaa haluttiin tehdä. Nämä kolme kysymystä esiintyvät, jossain vaiheessa, erilaisissa muodoissa, jokaisessa haastattelussa. Muuten kysymyksiä kysyttiin keskustelun mukaan. Toisia täytyi haastattelutilanteessa rohkaista enemmän. Ja kysymykset muotoiltiin heille sopiviksi. Käytäntö ja tavallinen päiväkotielämä toimivat apukeinoina. Haastattelut nauhoitettiin ja säilytettiin tutkimuksen ajaksi, jonka jälkeen tallennuslaitteiden muisti tyhjennettiin.

Lapsia haastateltiin joko kerralla tai useampaan otteeseen riippuen lapsen omasta jaksamisesta. Tavoitteena oli saavuttaa mahdollisimman ihanteellinen keskittyminen. Lapsilähtöisyys ja lapsinäkökulmaisuus näkyvät tausta-ajatuksena aineiston hankinnassa. Lapsilähtöisyyden perusajatuksena on lasten yksilöllisten tarpeiden huomioiminen (Hujala ym. 2007, 56). Haastattelut toteutettiin jokaisen osallistuvan lapsen osalta kertahaastatteluna eri aikoina. Haastattelu-aika määrittyi lapsen vuoron mukaan. Tutkimus toteutettiin siten, että lapsen leikki tai muu päiväkotiarkeen liittyvä tekeminen ei keskeytynyt. Lapsen yksilöllisiä tarpeita pyrittiin näin kunnioittamaan. Puolet haastatteluista toteutettiin ennen aamupalaa tai hie-man sen jälkeen. Muutama lapsista haastateltiin päiväunien jälkeen, ennen välipalaa. Kaksi haastatteluun osallistuneista haastateltiin iltapalan jälkeen.

Haastattelumenetelmä esiteltiin ennen varsinaista tutkimusta. Esiteltävä lapsi oli samanikäinen kuin kohderyhmän lapset ja tutkijalle tuntematon. Haastattelun runkona toimi tutkijan piirtämä kuva päiväkodin talosta ja pihasta. Lapsen tehtävänä oli täyttää kuva kysymysten pohjalta niillä asioilla mitkä kokee tärkeiksi. Lapselta kysyttiin ketkä olivat pihalla ja talon sisäpuolella, mitä asioita pihalta ja sisäpuolelta löytyi, minkälaisia aikuisia päiväkodissa oli sekä mitä päiväkodissa tehtiin. Lisäkysymyksinä kysyttiin esimerkiksi millaisia aikuiset olivat ja miksi haluttiin juuri niitä asioita päiväkotiin. Kysymykset tuottivat vastauksia, mutta valmiiksi piirretty kuva ohjasi liikaa haastattelua. Lapsi kertoi, että päiväkotisi-

jaitsee maalla, joka oli suoraan yhteydessä piirrettyyn kuvaan, jossa talon taustalle oli piirretty puita ja päiväkotia oli kuvattu maalaismaisesti. Varsinaisessa tutkimuksessa osittain valmiiksi piirretyn kuvan tilalle asetettiin vapaa piirtäminen. Esitetauksissa oli haastattelijan puolelta liian kiire ja on mahdollista, että aineistoa olisi voinut tulla enemmänkin. Varsinaisissa haastatteluissa tutkijan on oltava tarkkana ja antaa lapselle riittävästi aikaa. Liian nopea eteneminen haastattelussa näkyy aineiston niukkuutena ja yksipuolisuutena (Kananen 2008, 76).

4.4 Aineiston analysointi

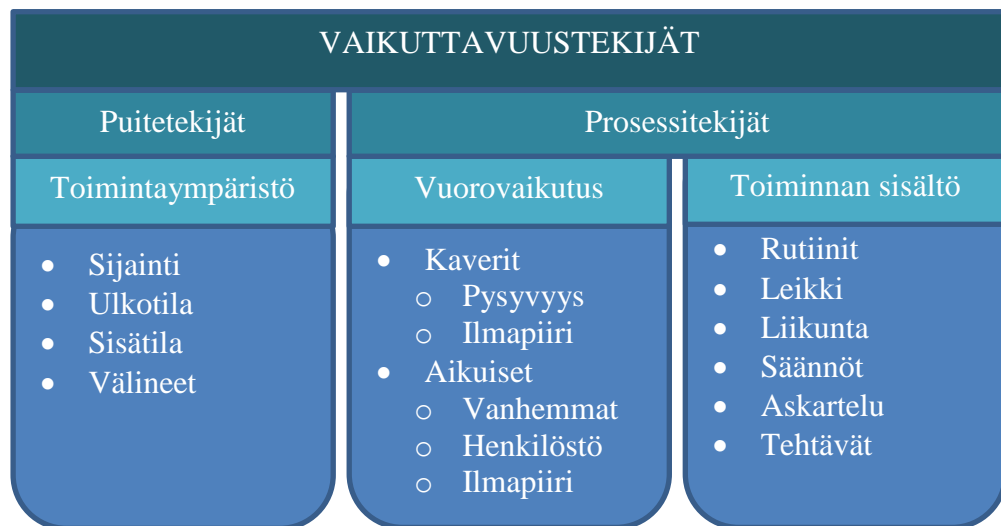
Aineisto analysoidaan aineistolähtöisesti. Aineistolähtöisessä analyysissä edetään yksittäisestä yleiseen, eli teoreettiset käsitteet luodaan aineistosta. Aineiston analyysimenetelmänä toimii sisällön analyysi, joka etenee vaiheittain. Ensin aineisto redusoidaan eli pelkistetään. Tämän jälkeen se klusteroidaan eli käydään läpi ja etsitään eroavaisuuksia ja samankaltaisuuksia. Samaan asiaan liittyvät asiat ryhmitellään ja nimetään sisältöä kuvaavalla nimellä. Viimeisessä vaiheessa aineisto abstrahoidaan eli siitä erotetaan oleellinen tieto ja muodostetaan teoreettinen käsitteistö yhdistämällä luokitusta laajemmiksi käsitteiksi. (Kananen 2008, 90, 94.)

Ensin nauhoitettu aineisto litteroidaan eli haastattelut puretaan kirjalliseen muotoon (Kananen 2008, 80). Litteroinnissa nauhoitettu aineisto kuunnellaan useaan otteeseen ja muutetaan kirjalliseen muotoon. Kirjallinen aineisto pyritään tuottamaan siten, että yksittäistä lasta ei aineistosta voi erottaa. Tarkkoja tietoja päiväkodista tai lapsista ei tässä tutkimuksessa anneta.

Litteroitu aineisto redusoidaan eli pelkistetään. Litteroitu aineisto luetaan useaan otteeseen, jotta tutkimuksen kannalta oleellinen sisältö tulee huomioiduksi. Tekstistä erotellaan klusteroimalla ryhmiä joita sitten abstrahoidaan oleellinen laadun kannalta. Abstrahoinnissa tutkimukselle asetetulla tavoitteilla, tarkoituksella ja tutkimuskysymyksillä on oleellinen rooli. Abstrahoinnin kautta tutkimukselle rakennetaan lasten lähtökohdista nouseva teoriapohja.

Tutkimuksen litteroimalla saatu aineisto jakautui vaikuttavuustekijöistä kahteen pääluokkaan ja näistä edelleen kolmeen (Kuvio 2.). Laadun vaikuttavuustekijät olivat tutkimuksen kohteena. Tutkimuskysymykset jaettiin puite- ja prosessiteki-

jöitä koskeviksi. Näistä oli edelleen erotettavissa kolme erillistä luokkaa: toimintaympäristö, vuorovaikutus sekä toiminnan sisällöt. Lasten vastaukset on jaettu kunkin luokan sisälle. Tutkimus tulosten analysoinnissa aineistosta karsiutui tutkimuskysymysten kannalta epäoleellinen. Välillä haastattelun kulussa lapset kertoivat tarinoita, jotka eivät liittyneet tutkimuskysymyksiin.

Kuvio 2. Tutkimus aineiston analyysi

5 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tulokset esitellään edeten puitetekijöistä prosessitekijöihin. Puitetekijänä tutkimuksessa toimii toimintaympäristö. Prosessitekijät jakautuvat vuorovaikutukseen sekä toiminnansisältöihin. Tutkimus tulosten luokat rakentuvat laadunarviointimallin mukaan (mt.).

5.1 Toimintaympäristö

Toimintaympäristöä koskevat vastaukset jakautuivat sijaintia, ulkotiloja, sisätiloja ja välineitä koskeviksi. Sijainnilla tuntui olevan oma merkityksensä päiväkodissa viihtymisessä. *”Ihan niinku sellanen (entisen päiväkodin nimi) päiväkotiki, kun me asutaan siellä.”* Lapsi kuvaa kuinka aikaisempi päiväkotiki on sijainnut lähempänä vastaajan kotia. Päiväkotimatka on ollut lyhyempi, ja ehkä päiväkodin läheisyydessä on tullut päiväkotiajan ulkopuolella touhuttua. Haastattelut toteutettiin päiväkodissa, joka on viimevuoden kesällä vaihtanut sijaintiaan. Ehkä lapsi kaipasi takaisin tuttuun ja turvalliseen ympäristöön.

Ulkotilojen suhteen lapset olivat useassa tapauksessa tyytyväisiä. Usea lapsista kertoi, että maailman parhaan päiväkodin piha olisi samanlainen kuin oman päiväkotinsa. *”Samanlainen kuin päiväkodin piha.”* Samoja asioita liitettiin päiväkodin pihaan kuin mitä päiväkodin pihoista yleensä löytyykin. Päiväkodin pihaan liittyi vahvasti myös vuoden aika, jolloin haastattelut tehtiin. *”Pihalla on keinu, ja sit kiipeilytelineitä ja pulkkamäki.”* Pulkkamäet ja luistelupaikat esiintyivät vastauksissa. Pihalle haluttiin asioita, jotka mahdollistavat talvella mahdollisia toimia.

Sisätiloihin liittyen leikkiä paremmin mahdollistavat tilat esiintyivät lasten vastauksissa. Hyvä ympäristö antaa lapsen kehitykselle ja toiminnalle puitteet. Ympäristön tulee olla liikkumaan ja leikkimään innostava. Leikkutilan tavaroiden tulee olla monipuolisia sekä muunneltavissa. Niitä tulee olla myös riittävästi. (Välimäki ym. 2005, Koivunen 2005, 22-23,180.) Leikkutila haluttiin suureksi. *”Niin, että siinä on siellä on iso leikkutila.”* Iso leikkutila mahdollistaa useamman lapsen leikit yhtä aikaa. Kertoessaan tiloista tytöt kuvailivat poikia enemmän. Joidenkin lasten vastauksissa tiloissa korostui sukupuolelle tyypillisiä asioita, jotka liittyvät sisustukseen. *”Siellä on semmonen nukkari missä on paljon sydämiä, se on muu-*

tenkin sydän päiväkotii, siellä on vähän kukkia, muutama kukka.” Tytöt halusivat tilaan kauniita asioita sydämiä ja kukkia. Pojat eivät kommentoineet tilaratkaisujaan sen tarkemmin.

Yksi vastaajista halusi jakaa nukkumatilan, joka ilmeisesti toimi myös leikkitalana, kahtia pokien omaan ja tyttöjen omaan tilaan. *”Siin on oma puoli meil ei nuku niillä on eri tota niin nukkumapaikat kuin pojat ja niin tota tytöt on eri huoneissa.*” Lapsi halusi tilaratkaisulla helpottaa lasten keskinäistä leikkimistä. Tämä ilmenee lauseesta: *”Jos valitaan jompi kumpi niistä, niin pojat valitsee poikien jutut, ja tytöt tyttöjen jutut.*” Karimäen (2012) leikkiä koskevan tutkimuksen mukaan tytöt ja pojat leikkivät erikseen ellei kyseessä ole sääntöleikki, johon sekä tyttö, että poika lapset osallistuvat, muuten leikittään samaa sukupuolta edustavan kanssa (Karimäki 2012, 160).

Välineissä lapset tahtoivat päiväkotii leluja, joita päiväkodissa ei ollut. Tytöt luettelivat kauniita asioita kuten kukkia ja eläimiä *”Ainakin kukkia sisällä.*” Pojat kertoivat kaipaavansa perinteisiä poikien leluja kuten legoja ja erilaisia menopelejä. *”Sellasii moottoripyöriä ja sellasii lentokoneita ja sellasii ninjago juttui.*” Monet välineisiin liittyvistä vastauksista olivat kytköksissä jollain tasolla leikkimiseen. Tiettyjä tavaroita tahdottiin, jotta pystyttäisiin leikkimään tiettyjä leikkejä *”Palikoita, palikoilla leikkiä*”. Yksi vastaajista mainitsi, että päiväkodissa tulisi saada ottaa puhelimet mukaan. *”Sit siellä on niin lapset saa ottaa sinne puhelimet mukaa, siks jos joku kavere soittais.*” Puhelimilla oli tässä yhteydessä selvä sosiaalinen tavoite. Niillä tahdottiin saada yhteys ystävään.

Lasten kannalta laadukas päiväkotii on lähellä ja turvallinen. Se on leikkiin innostava. Siellä tilat ja välineet mahdollistavat lapselle mieluisan seuran ja tekemisen. Pojat saavat tehdä heille mieluisia asioita ja tytöt saavat myös. Laadukkaassa päiväkodissa kavereihin saa yhteyden silloin kun kavereita kaippaa.

5.2 Vuorovaikutus

Vuorovaikutus on osa prosessitekijöitä. Vuorovaikutuksen osalta vastaukset jakautuivat kavereita ja aikuisia koskeviksi. Vuorovaikutuksen osalta keskusteltiin keitä päiväkotiiin toivotaan ja miksi. Lasten väliset ihmissuhteet esiintyivät vasta-

uksissa useammin kuin aikuisten ja lasten väliset. Ystävä t esiintyivät monissa haastatteluissa. Osa vastaajista luetteloi itselleen tärkeitä ystäviä. ”*Siellä kaikki on kavereita, ne leikkii mun kanssa.*” Kaverisuhteeseen lapset liitivät usein leikin. Lapset pitävät ystävinä leikkitovereitaan. Lasten tietoisuus ympäröivästä maailmasta lisääntyy vertaissuhteissa. Ikätovereiden kanssa lapset solmivat ystävyys-suhteita, neuvottelevat tekemisistään, toimivat ja leikkivät yhdessä. (Laine 2004, Lehtinen 2009, 153, 172.)

Lapset kuvasivat useimmiten leikkitovereitaan kivoina. ”*Kavereita, siksi koska ne on kivoja.*” Kiva kaveri leikki lapsen kanssa yhdessä. Päiväkotiin toivottiin miellyttäviä ystäviä, jotka viettivät aikaa toisten lasten kanssa. Vastauksissa tuli ilmi myös kuinka kiusaaminen, oli lapsista ikävää ja ei toivottua. ”*Ei ollu ainakaan kivaa kun (kaverin nimi) löi mua*” Vastauksesta on tulkittavissa, että lapset toivoivat, että päiväkodissa ei kiusataisi. Päiväkotiin on kiva tulla jos kokee olonsa turvalliseksi ja ei tule kiusatuksi. Lapselle suotuista ilmapiiri on turvallinen ja rauhallinen (Koivunen 2009, 182–183).

Ihmissuhteiden pysyvyys on lapselle tärkeää. Eräs haastatelluista kertoi kuinka on mukavampaa jos päiväkodissa on tuttuja, eikä tuntemattomia. ”*Ois ainakin tuttuja, koska ei tarvii ees tutustuu, tutustuminen on ihan tyhmää, ei saa tehdä mitään, ei saa leikkiä.*” Tutustuminen uuteen ihmiseen kuvataan ikävänä prosessina, se on tyhmää ja ei voi tehdä mitään. Päiväkotiryhmässä lapset toimivat jatkuvasti muuttuvissa kokoonpanoissa (Lehtinen 2009, 154). Vastaus kertoo pysyvien ihmissuhteiden tärkeydestä. Vuorohoito vaikeuttaa itselle tutuiksi tulleiden lasten tapaa-mista. Uusia lapsia tulee ja tutut voivat olla eri vuorossa kuin itse lapsi.

Muutaman lapsen vastauksissa esiintyi mainintoja perheestä. ”*Niin oota, että mä jotenkin tääl asuu mä ja mun isi ja äiti ja mejän kissa*” Varhaisimmat ihmissuhteet rakentuvat perhepiirissä. Ne luovat perustan kaikille muille ihmissuhteille. (Laine 2004, 51,177.) Vastauksesta on pääteltävissä, että lapsi kokee tärkeäksi, että hänen ympärillään on tuttuja aikuisia. Päiväkodin henkilöstöä lapset kommentoivat vastauksissaan vain kerran. ”*Aikuisia, kivoja, rauhallisia aikuisia.*” Aikuisen tuli olla rauhallinen ja kiva. Vastaus kuvaa ilmapiiriä, joka osaltaan kertoo kuinka lapset toivoisivat aikuisten päiväkodissa toimivan. Lapset kaipaavat ai-

kuista, joka pysyy rauhallisena, ei huuda tai hermostu. Hän on myös kiva, joka voi tarkoittaa aikuista, joka huomioi lapsen ja kuulee häntä.

Lapset itse pitävät ystäviä vastausten perusteella tärkeinä. Laadukkaassa päiväkodissa tuttujen ihmisten kanssa on mukava jakaa leikkihetket. Kaverit ovat kivoja, eli lapset näkevät heidät miellyttävinä myös aikuisten tulee olla mukavia. Tuntematon tutustuminen nähtiin ikävänä prosessina, ihmissuhteiden pysyvyys vaikuttaakin vastauksen valossa suotavalta lapsen kannalta laadukkaassa päiväkodissa.

5.3 Toiminnan sisällöt

Toiminnan sisällöissä kuvataan lasten toivomaa toimintaa päiväkodissa. Toiminnan sisällöt ovat osa päivähoidon prosessitekijöitä ja ne jakautuvat rutiineista, leikin ja liikunnan kautta sääntöihin ja oppimisen sisältöihin. Yksi lapsista kuvasi maailman parhaan päiväkodin arkea varsinaisessa päiväkodissa toteutuvien rutiinien kautta. *”Siellä ekana tullaan päiväkotiin, niin ihan ensiks, niin mennään pesee kädet, sit mennään leikkii hetkeks, ja, sit sen jälkeen vähän nukkuu, ja sit sen jälkeen vielä pihalle, ja sen jälkeen mennään sisälle ja sit mennään ulos.”* Tälle lapselle päiväkotipäivä näyttäytyy totuttuna päiväkotielämän rakenteena. Lapsi näkee päiväkotielämän erilaisten toimintojen jatkumona. Säännöllinen samanlaisena toistuva päivärhythmi antaa emotionaalista turvaa (Koivunen 2005, 183–184).

Leikki esiintyi jokaisen lapsen vastauksissa. Vastauksissa esiintyi erilaisia leikkejä sääntöleikeistä peleihin ja roolileikeistä rakenteluleikkeihin. Monet eri leikin muodot esiintyivät vastauksissa. Leikki liitettiin vahvasti myös lasten välisiin sosiaalisiin suhteisiin. *”Ne leikkii kaikkee piilosta ja kaikkee semmosta.”* Leikki on lapselle tärkeä kehitystehtävä. Leikki kehittää lasta fyysisesti psyykkisesti ja sosiaalisesti. (Koivunen 2005, 40.) Eri leikin muodot jakautuivat vastaajakohtaisesti sukupuoliroolien mukaan. Tytöt mainitsivat sääntöleikkejä ja roolileikkejä kuten kotileikki. Pojat mainitsivat rakenteluleikkejä, pelejä ja sotaleikkejä. Roolileikit olivat kaikkien lasten suosiossa sukupuolesta riippumatta. Leikki on tulosten valossa lapselle hyvin tärkeä osa päiväkotipäivää.

Liikunta ja liikunnalliset leikit olivat mukana lasten vastauksissa. Vastauksissa esiintyi talveen liittyvää liikuntaa, kuten luistelua ja pulkkamäessä laskemista. Ulkona tapahtuva liikkuminen oli suosittua. Päiväkodin pihan leikkikelineillä tehtiin temppuja. ”*Siellä tehdään kieppejä.*” Myös erilaista tilaa vaativat liikuntataivat esiintyvät vastauksissa. Päiväkotiin toivottiin niin trampoliineja kuin uimispaikkaa. ”*Siellä käydään aina uimakoulussa.*” Liikuntaa koskevat vastaukset liittyivät tyypillisesti lapsen sen hetkistä elämää koskeviin toimiin. Jos lapsi kävi arkenaan uimakoulussa tai luistelemassa samoja asioita toivottiin myös päiväkotiin.

Lähes puolet haastatelluista mainitsi jossain muodossa, rajoittavia sääntöjä. Sääntöjen rikkominen vaikuttaa merkitsevän vapautta leikeissä tai liikkumisessa. Lapsset halusivat päästä tekemään asioita, joita tavallisessa päiväkodissa ei ehkä saakaan tehdä. ”*No, siel saa leikkii ihan mitä vaan.*” Lausahdus, kertoo kuinka, tavallisessa päiväkodissa rajoitetaan lasten tekemisiä. Lapsi ei ehkä pääsekään leikkimään, mitä toivoisi. ”*Sotia, vaik tääl ei saikaan.*” Säännöt ovat osa päiväkodin arkea. Sääntöjä tulee olla sen verran, että niitä pystytään noudattamaan. Sääntö, josta ei voi pitää kiinni on hyödytön. (Koivunen2005, 66.) Rajoittaminen estää tutkivaa käyttäytymistä (Hujala ym. 2007, 166). Lasten silmissä laadukkaassa päiväkodissa on vapaampaa. Saa leikkiä aktiivisempia leikkejä sisälläkin. ”*Siel saa juosta ja potkia seiniä, ja siel saa hyppiä.*” Juokseminen, potkiminen ja hyppiminen ovat selkeästi aktiivista puuhaa. Ehkä päiväkotiin tarvitaan lisää tilanteita, jossa lapsen ei tarvitse hillitä itseään.

Askartelu, kuten piirtäminen oli vastausten perusteella lapsille mieluista puuhaa. Lähes puolet vastaajista halusivat piirtää päiväkodissa. Oppimiseen liittyviä vastauksia löytyi, lasten vastauksissa. Yksi vastaajista kertoi kuinka hän haluaisi tehdä päiväkodissa niitä tehtäviä, joita esikoululaiset pääsevät tekemään, mutta viisivuotiaat eivät. Ehkä lapsi halusi päästä opettelemaan niitä asioita, joita tehtävissä tehtiin.

Lapsen näkökulmasta laadukkaassa päiväkodissa leikille on riittävästi aikaa ja mahdollisuuksia. Liikunta sisältyy osaksi päiväkotipäivää. Päiväkotielämä rakentuu strukturoidusti. Päiväkodissa on mahdollisuus askarrella.

Analyysin rajauksen ulkopuolelta löytyi mielenkiintoinen vastaus koskien hoitoaikoja. Hoitoaikojen sopivuus on osa päiväkodin laatuun liittyvistä puitetekijöistä. Yhden haastateltavan vastauksissa mainittiin ikävän vuoron ajankohta. ”*Sillon kuin on aamu, kun sillon ei hauskaa, kun mäsitte tota niin joutuu herää niin aikaisin.*” Aikaisin päivähoitoon tuleminen koettiin ikävänä. Vuorohoidossa päiväkotipäivä saatetaan aloittaa jo ennen kuutta. Lapsi ei välttämättä saa riittävästi unta joutuessaan tulemaan päiväkotiin hyvin aikaisin. Lapsen näkökulmasta laadukkaasta päivähoidosta kertoo riittävä uni, joka saattaa vaatia riittävän myöhään alkavia päiväkotipäiviä.

5.4 Tulosten arviointi

Tutkimuksessa etsittiin vastauksia, joiden tarkoituksena on selvittää päiväkodin laadun vaikuttavuustekijöitä eli lapsen viihtyvyyttä päiväkodissa sekä kokemuksia päivähoidosta. Vaikuttavuustekijöiden lapsen viihtyvyyttä koskevaan puoleen ei suoranaisesti tutkimus tulosten valossa tule vastattua. Tutkimus ei vastaa kuinka lapset viihtyvät päiväkodissaan. Kuitenkin yleisellä tasolla lapset määrittivät päiväkotia oman viihtyvyytensä kautta. Päiväkodissa haluttiin tehdä itselle mieluisia asioita. Niitä haluttiin tehdä niiden ihmisten kanssa, joiden seura on mukavaa. Ympäristössä, jossa voi tehdä itselle mieluisia asioita. Tutkimus tarkasteli päiväkotia lapsen kertoman kautta. Lapset kertoivat ajatuksiaan ”Maailman parhaasta” päiväkodista. Tutkimus tutki lasten kokemuksia laadusta. Lapsista miellyttävimmässä päiväkodissa leikitään paljon. Lapset haluavat leikkiä ystäviensä kanssa. He eivät pidä säännöistä tai itselleen epäsovovista hoitovuoroista. Lapsille laatu päiväkodissa on lapselle mieluisaa tekemistä, leikkimistä, piirtämistä, pelaamista, rakentelua, mieluisassa ympäristössä tilassa, jossa on mahdollista leikkiä sitä mitä haluaa, siinä seurassa, ja niillä välineillä kuin haluaisi. Vastauksista välittyy lasten kokemus heidän mielestään laadukkaimmasta päiväkodista.

Leikki esiintyi jokaisen lapsen vastauksissa. Leikki on kuitenkin luontainen osa päiväkotipäivää. Päiväkodissa tiedetään, että päiväkotipäivään liittyy luonnollisesti leikki (Kalliala 2008, 41). Voi olla, että haastatteluissa toistuvasti esiintyvä leikki kertoo siitä, että se on osa päiväkodin arkea ja lapsen on luonnontonta ajatella päiväkotia ilman sitä. Lapset kuitenkin liittivät poikkeuksetta leikin mieluisim-

piin puuhiinsa päiväkodissa. Mietityttämään jäi mainittiinko leikki koska päiväkodin arki on vahvasti sidoksissa leikkiin vai, koska leikki vaan on lapselle mieluisinta puuhaa.

Tuloksissa jäi mietityttämään lähes kokonaan vastauksista pois jääneet aikuiset. Syy tähän voi johtua itse haastattelijasta, joka on työskennellyt lasten parissa aikaisemmin. Lapsesta tuntui ehkä oudolta mainita aikuinen, kun aikuinen istui siinä vieressä. Syy voi olla myös siinä, että haastattelut toteutettiin vuoropäiväkodissa, jossa aikuiset vaihtuvat usein. Aikuisten vaihtelevuus voi taas johtaa siihen, että lapset eivät muodosta niin pysyvää suhdetta aikuiseen ja aikuisen mainitseminen haastattelussa tuntui epäolennaiselta. Syy voi johtua aikuisista, jotka eivät tee itseään päiväkodissa näkyviksi ja ovat välinpitämättömiä ja lapselle on luonnollisempaa mainita läheinen kaveri kuin poissaoleva aikuinen. Kallialan (2008) mukaan passiiviset aikuiset laiminlyövät vuorovaikutuksen ja vaikuttavat negatiivisesti lapsen kehitykseen (mt). Asiaan vaikuttaa myös se, että kehityspsykologisesti viisi- kuusivuotiaat lapset ovat kehityksessään siinä vaiheessa, että vertaissuhteiden merkitys lapsen elämässä vahvistuu. Viisivuotiaana kavereiden merkitys kasvaa (Kahri 2003, 31).

Tutkimuskysymyksiin löytyi aineistosta vastauksia. Tosin tarkempaan ja monipuolisempaan tietoon olisi ollut hyvä päästä. Uudesta tiedosta ei tässä tutkimuksessa voida puhua. Tutkimustulokset ovat verrattavissa aikaisempiin tutkimuksiin, jossa lasten kokemuksista päivähoidossa mieleenpainuvimmiksi jäivät ihmissuhteet kaverien ja kasvattajien välillä sekä yhteiset leikit. Negatiivisia ajatuksia herättivät säännöt ja pakot. (mt.)

Tavoitteissa puhutaan hyödystä työelämälle. Tutkimus on luonteeltaan yleisluontoinen, joten kohdennetusta hyödystä työelämätauholle ei tässä tutkimuksessa voida puhua. Kasvattajille suoranaaisia ohjeita ei tästä työstä löydy eikä aikuisten toiminta juuri näy tutkimustuloksissa. Tutkimus kuitenkin kertoo lasten ajatuksista ja näiden pohjalta on ehkä mahdollista, joissain kohdissa suunnata toimintaa lapsen ajatuksia kunnioittaen. Esimerkiksi säännöt, jotka tutkimuksessa näyttäytyvät lapselle ikävinä, voisi rakentaa lasten kanssa yhdessä. Myös leikin mahdollisuuksia arjessa voisi turvata.

6 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS

6.1 Luotettavuus

Luotettavuutta tutkimuksessa lisää laadunarviointimallin käyttö tutkimuksen taustalla. Tutkimus perustuu testattuun teoriaan. Tutkimuksen luotettavuudesta kertoo osaltaan myös tutkimustulosten yhteneväisyys aiempien tutkimusten kanssa. Lapset ovat kokeneet pakot aikaisempien tutkimusten valossa negatiivisina kokemuksina, leikki ja kaverit on nähty positiivisina (mt.).

Luotettavuutta tutkimuksessa vähensi tutkijan kokemattomuus vastaavanlaisen tutkimuksen tekemisestä. Vaikka tutkimus on pyritty rakentamaan lapsiystävällisesti, jotkut kysymyksistä olivat liian hankalia. Erityisesti miksi kysymykset tuottivat hankaluuksia. Tutkimuskysymys, siitä kuka päiväkodissa käy, ei ollut toimiva. Olisi ollut parempi jos kysymysten asettelua olisi mietitty vielä enemmän. Lasten olisi ehkä ollut helpompi käsitellä aihetta oman päiväkotinsa kautta. Epämääräinen maailman paras päiväkotini oli joillekin vaikea käsittää. Vaikka vastaavanlainen sapluuna tuottikin hyviä vastauksia, erilaisella kysymysten asettelulla vastauksia olisi voinut saada enemmän ja monipuolisemmin

Tutkimus esitettiin ennen varsinaisia haastatteluja, sitä muutettiin niiltä kohdilta jossa se ei toiminut parhaalla mahdollisella tavalla. Esitestaus ja harjoittelu lisäävät haastatteluissa yleensä luotettavuutta (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Toinen esitestauksesta olisi kuitenkin parantanut tutkimuksen luotettavuutta. Kysymysten asettelun puutteet olisivat voineet tulla huomatuksi ja korjatuksi.

Vaikka tiedon luotettavuudesta kertoo yhteneväisyys vastaavanlaisten tutkimusten osalta, sitä rajaa tiedon subjektiivisuus ja tutkittavan aineiston niukkuus. Jos tutkimus tehtäisiin eri-ikäisten tai suuremmassa ryhmässä voi olla että saataisiin erilaisia vastauksia. Laajemmalla tutkimuksella pystyttäisiin toteamaan tiedon luotettavuutta vahvemmin. Lisätutkimukselle olisi kysyntää.

6.2 Eettisyys

Lupien kysyminen haastateltavilta, heidän huoltajiltaan sekä varhaiskasvatusosastolta (Liite 1 & 2) on osa tieteellistä käytäntöä. Hyvä tieteellinen käytäntö edellyttää, että tutkimusluvut on hankittu (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012).

Tutkimusta tulee tehdä raportoiden asiallisesti, rehellisesti ja relevantisti. Toisen kirjoituksia ei myöskään voi esittää omina ajatuksinaan. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012). Työ on pyritty tekemään mahdollisimman rehellisesti ja tutkijoiden töitä kunnioittaen.

Tutkimuksessa on pyritty turvaamaan tutkimukseen osallistuneiden anonymiteetti. Päiväkotia tai edes kuntaa, jossa tutkimus on toteutettu, ei mainita. Myöskään lasten nimiä tai sukupuolta ei erikseen kerrota. Asiakkaan yksityisyyttä on kunnioitettava (Ammattieettinen lautakunta 2009, 8).

Lapsilla, siinä missä aikuisillakin, on oikeus olla osallistumatta. Lapsia ei voi pakottaa osallistumaan jos he eivät sitä halua. Lupaa lapsilta kysytään ja vastataan kaikenlaisiin lapsen esittämiin kysymyksiin. Myös eleet lapsen käytöksessä tulee huomioida arvioitaessa hänen haluaan osallistua. (Strandell 2005, 29–30.) Yksi haastatteluun valituista kieltäytyi osallistumasta. Saako lapsi kuitenkin päättää osallistuuko vai ei? Vaikka tutkija kysyi lapsilta lupaa haastatella, tulivatko myös sanattomat viestit oikeasti huomioiduiksi. Näin jälkikäteen ajateltuna jäi mietittävään suostuuko lapsi vain miellyttääkseen aikuista vai oikeasti omasta tahdostaan. Ehkä kieltäytyminen vaatii tietynlaista persoonallisuutta lapselta.

Tutkimuksessa haastattelija on aikaisemmin tehnyt töitä samassa päiväkodissa, ja oli haastateltaville tuttu aikuinen. Voiko lapsi sanoa ei henkilölle, jota on tottunut päiväkotiyhteisössä tottelemaan? Osallistumisen mielekkyydestä vuorostaan puhuu lasten into kertoa. Lopuksi sai toisinaan kuulla lasten suusta kuinka kivaa oli kertoa ”maailman parhaasta päiväkodistaan.” Se, että haastattelija on ollut työnteijänä päiväkodissa aiheuttaa eettisen kysymyksen tutkimukselle: voiko päiväkodin aikuiselle kertoa kaikkea.

Lapsen ja aikuisen välisessä vuorovaikutuksessa tärkeintä on luottamus (Mikkola & Nivalainen 2010, 20.) Haastatteluissa vastauksissa näkyi pääsääntöisesti selkeää

ero tutkijalle tutumman ryhmän ja tuntemattomamman ryhmän välillä. Ne, joiden kanssa tutkija oli ollut enemmän tekemisissä, kertoivat pääsääntöisesti enemmän. Lapset, joiden kanssa tutkija, oli ollut lähiaikoina vähemmän tekemisissä, vastasivat kysymyksiin pääsääntöisesti lyhemmin, yhtä poikkeusta lukuun ottamatta. Voi olla että vaihtelu on luonteesta johtuvaa, mutta voi myös olla että tutummalle aikuiselle oli helpompi avautua. Olisikin mielenkiintoista tietää miten olisi käynyt jos tutkittavat olisivat olleet tutkijalle täysin tuntemattomia.

7 POHDINTA

Tutkimuksen teko oli oppimisprosessi tutkijalle. Vaikka haastatteluihin yritti kuinka valmistautua, haastattelu oli aina uusi tilanne ja välillä se yllätti. Toisinaan tutkijan oli vaikeaa hillitä normaalia puhetulvaansa. Oli tutkija vastoin luonnetaan oltava rauhallinen ja edetä lapsen tahdissa. Toisinaan se oli haastavaa, toisinaan asiat sujuivat paremmin.

Lapsen kieltäytyminen tutkimuksesta oli kova pala tutkijalle. Kesti hetken ennen kuin sai koottua rohkeutta yrittää kysyä lapsia tutkimukseen. Vaikka sitä ei huomannut, piilotajunnassa oli ajatus siitä, että jokainen lapsista haluaa olla osa tutkimusta. Ja kun näin ei ollutkaan, se otti koville.

Opinnäytetyö on oppimisprosessi. Työssä tuli tehtyä monia niistä asioista, joita vastaavanlaisessa tutkimustuloksessa tulisi välttää. Tutkimaan lähdettiin liian kii-reellä. Tutkimuskysymyksiä olisi pitänyt pohtia tarkemmin ja kysymysten toinen puoli eli negatiivinen puoli olisi pitänyt ottaa huomioon. Näin tapahtuikin joidenkin haastateltavien osalta.

Vastaavanlaisissa tutkimuksissa tiedon luonne on relatiivista eli suhteellista. Tutkimus on samalla totta ja tutkimusotteesta ja sen laajuudesta riippuvaa. Tutkimuksen tuloksiin voi vaikuttaa se missä tutkimus tehdään, miten se tehdään ja kuinka suuri joukko tutkimukseen osallistuu. Olisi kiinnostavaa tietää minkälaisia vastauksia saataisiin, jos se tehtäisiin laajemmalle joukolle ja kysyjänä toimisivatkin lapsen huoltajat. Tulisikohan silloin samankaltaisia vastauksia, vai löytyisikö aineistosta enemmän hajontaa?

LÄHTEET

Aho, S. & Laine, K. 2004. Minä ja muut. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy

Ammattieettinen lautakunta. 2009. Arki, arvot, elämä, etiikka. Sosiaalialan ammattilaisen eettiset ohjeet. Helsinki: Talentia Ry

Heikka, J. Hujala, E. & Turja, L. 2009. Arvioinnista opiksi: havainnointi, arviointi ja suunnittelu varhaispedagogiikassa. Vantaa: Printel Oy.

Hujala, E, Puroila, A.-M., Parrila, S. & Nivala, V. 2007. Päivähoidosta varhaiskasvatukseen. Hyvinkää: Edufin.

Hujala, E. & Fonsén E. 2011. Varhaiskasvatuksen laadunarviointi ja pedagoginen kehittäminen. Teoksessa: (toim.) Hujala, E. & Turja, L. Varhaiskasvatuksen käsikirja Jyväskylä: PS-Kustannus.

Hytönen, J. 2008. Lapsikeskeisen kasvatuksen ydinkysymyksiä. Helsinki: WSOY oppimateriaalit.

Ikonen E. & Silventoinen R. 2011. Lapset arvioimassa päivähoiton laatua haastattelututkimus espoolaisen päiväkodin 5-6 -vuotiailla lapsille. Laurea ammattikorkeakoulu. Laura Otaniemi. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Saatavissa:

https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/36755/Ikonen_Elina.Silventoinen_Riika.pdf?sequence=1 [viitattu 1.4. 2013]

Kahri, M. 2003. Lapsen arki on leikkiä. Kauhava: Kauhavan kirjapaino.

Kalliala, M. 2008. Kato mua. Kohtaako aikuinen lapsen päiväkodissa. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.

Kalliala, M. 2012. Lapsuus hoidossa. Aikuisten päätökset ja lasten kokemukset päivähoitossa. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.

Kananen, J. 2008. Kvali. Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Karimäki, R. Leikitäänkö yhdessä tyttöjen ja poikien yhteinen ja erillinen leikki-
maailma. Sukelluksia lapsinäkökulmaiseen tutkimukseen ja toimintaan (toim.)
Karlsson, L. & Karimäki, R. Jyväskylä: Suomen kasvatustieteellinen seura Ry.
141–168

Karlsson, L. 2010. Lapsinäkökulmainen tutkimus ja aineiston tuottaminen. Teok-
sessa: (toim.) Kallion, K. P., Ritala- Koskinen, A. & Rutanen, N. Miten lapsuutta
tehdään Helsinki: Nuorisotutkimusseura Ry. 121- 142.

Karlsson, L. 2012. Lapsinäkökulmaisen tutkimuksen ja toiminnan poluilla, teok-
sessa: Sukelluksia lapsinäkökulmaiseen tutkimukseen ja toimintaan (toim.) Karls-
son, L. & Karimäki, R. Jyväskylä: Suomen kasvatustieteellinen seura Ry. 17- 66.

Koivunen, P-K. 2009. Hyvä päivähoito työkaluja sujuvaan arkeen. Juva: WS
Bookwell Oy

Kronqvist, E-L. & Jokimies, J. 2008. Vanhemmat varhaiskasvatuksen laadun
arvioijina. Stakes. Saatavissa:

[http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/77107/R22-2008-
VERKKO.pdf?sequence=1](http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/77107/R22-2008-
VERKKO.pdf?sequence=1) [viitattu 1.4.2013]

Kylä- Utsuri- Virtanen, M. 2009. Lasten tyytyväisyys päivähoitoon montessori-
päiväkoti aurinkoleijonassa. Pirkammaan ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan kolu-
tusohjelma. Opinnäytetyö. Saatavissa:

[https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/5935/Kyla-Utsuri-
Virtanen_Mari.pdf?sequence=3](https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/5935/Kyla-Utsuri-
Virtanen_Mari.pdf?sequence=3) [viitattu 1.4.2013]

Kyrönlampi- Kylmänen, T. 2012. Päiväkoti ja koti lapsen paikkana. Teoksessa:
(toim.) Kallion, K. P., Ritala- Koskinen, A. & Rutanen, N. Missä lapsuutta teh-
dään. Helsinki: Nuorisotutkimusseura Ry. 197–214.

Lahtinen, S. 2007. Päiväkotihoidon laatu lasten subjektiivisen hyvinvoinnin näkö-
kulmasta jyvaskyläläiset lapset palautteenantajina. Jyväskylän yliopisto. Varhais-
kasvatuksen laitos. Pro gradu- tutkielma. Saatavissa:

[https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/18217/URN_NBN_fi_jyu-
2007272.pdf?sequence=1](https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/18217/URN_NBN_fi_jyu-
2007272.pdf?sequence=1) [viitattu 1.4. 2013]

Laki lasten huollosta ja tapaamisoikeudesta 361/1983. Saatavissa:

[http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1983/19830361?search\[type\]=pika&search\[pika\]=laki%20lapsen%20huollosta%20ja%20tapaamisoikeudesta](http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1983/19830361?search[type]=pika&search[pika]=laki%20lapsen%20huollosta%20ja%20tapaamisoikeudesta) [viitattu 10.12.2012]

Laki lasten päivähoidosta 304/1983. Saatavissa:

[http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036?search\[type\]=pika&search\[pika\]=lapsen#a25.3.1983-304](http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036?search[type]=pika&search[pika]=lapsen#a25.3.1983-304) [viitattu 10.12.2012]

Lehtinen, A-R. 2009. lapset toimijoina päiväkodin vertaissuhteissa. Teoksessa: (toim.) Alanen L. & Karila K. Lapsuus, lapsuuden instituutiot ja lasten toiminta. Tampere: Vastapaino

Mikkola, P. & Nivalainen K. 2010. Lapselle hyvä päivä tänään näkökulmia 2010-luvun varhaiskasvatukseen. Saarijärvi: Offset Oy

Parrila, S. 2004. Laatu päivähoitoa koskevassa varhaiskasvatustutkimuksessa. Teoksessa: Varhaiskasvatuksen laatu on osaamista ja vuorovaikutusta. Helsinki : Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus. Julkaisusarja 2004:6. 69–80.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV. Reliabiliteetti. Saatavissa: http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L3_3_2.html [viitattu 1.4.2013]

Strandell, H. 2005. Lapset, etiikka ja vaikea osallisuus. Teoksessa: (toim. Stakes) Laadullisen sosiaalitutkimuksen eettiset kysymykset. Saatavissa: <http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/75146/tp4-2005.pdf> [viitattu 25.3.2013]

Tauriainen L. 2000. Kohti yhteistä laatua henkilökunnan, vanhempien ja lasten laatukäsitykset päiväkodin integroidussa erityisryhmässä. Saatavissa: <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/37835/978-951-39-4743-9.pdf?sequence=1> [viitattu 1.4.2013]

Turja, L. 2004. Lapset laadun määrittäjinä ja arvioijina. Teoksessa (toim.) Kupila, P. Arvioidaan yhdessä näkökulmia arviointiin varhaiskasvatuksessa. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Turja, L. 2011. Lasten osallisuus varhaiskasvatuksessa. Teoksessa: (toim.) Hujala, E. & Turja, L. Varhaiskasvatuksen käsikirja Jyväskylä: PS-Kustannus.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Saatavissa:

http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/htk_ohje_verkko14112012.pdf [viitattu 25.3.2013]

Välimäki A.-L., Parkkinen, H., Haliseva-Lahtinen, A.-M., Alila K. & Ihalainen S.-L. 2005. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Stakes. Saarijärvi: Gummerus kirjapaino Oy. Saatavissa: <http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/7eef5448-e8a3-4887-ab97-19719ea74066> [viitattu 14.12. 2012].

LIITTEET

1. Tutkimuslupalomake vanhemmille
2. Tutkimuslupa varhaiskasvatusosastolta
3. Lasten piirrokset ”Maailman parhaasta päiväkodista”

Hei

Olen sosionomi opiskelija Lahden ammattikorkeakoulusta ja aikomukseni on tehdä opinnäytetyönäni tutkimus koskien laatua vuoropäiväkodissa. Tutkimuksessa laadun määrittäjänä toimii lapsi ja tarkoituksena olisi haastatella kaikkia päiväkodin viisivuotiaita. Haastattelu toteutetaan tammi- helmikuun aikana. Haastatteluun osallistuvaa haastatellaan yksilökohtaisesti kerran tai useammin ja lapsen oma tahto osallistumisesta otetaan huomioon. Tutkimuksessa ei esitetä lapsesta tunnistettavia tietoja. Nimiä tai päiväkotia ei mainita. Lisätietoa tutkimuksesta saa ottamalla minuun yhteyttä sähköpostin kautta

Tutkimukseen hankitaan lupa sekä ----- varhaiskasvatusosastolta, että päiväkodin johtajalta. Tutkimukseen osallistuminen edellyttää tutkimuslupaa vanhemmilta. Tutkimuslupa lomake tulee palauttaa päiväkodille viimeistään maanantaina 1.2.2013. Toivoisin, että myös kieltävät vastaukset palautetaan.

Lapseni saa osallistua tutkimukseen

Lapseni ei saa osallistua tutkimukseen

Huoltajan allekirjoitus ja
nimenselvennys

Huoltajan allekirjoitus ja
nimenselvennys

Ystävällisin terveisin

Hannele Ylärinta

hannele.ylaranta@student.lamkit.fi

Koulutusjohtaja

[] Pysyvästi säilytettävä
[x] Määräajan säilytettävä

TUTKIMUSLUVAN MYÖNTÄMINEN - HANNELE YLÄRANTA

Hannele Ylärinta hakee lupaa tutkimuksen suorittamiseen
Tutkimus on osa hänen sosiaonomi opinnäytetyötä
Lahden ammttikorkeakoulussa. Opinnäytetyössä tutkitaan aihetta
Laadukas varhaiskasvatus lapsen näkökulmasta katsottuna. Tavoitteena
on selvittää viisivuotiaiden kokemuksia ja näkemyksiä laadusta
päiväkodissa.

Tutkimus suoritetaan yksilökohtaisesti lasta haastattelemalla avoimen
haastattelun avulla sekä piirtämällä. Tutkimukseen kerätty aineisto on
luottamuksellisia eikä niitä yksilöidä.

Päätös

Myönnän Hannele Ylärintalle tutkimusluvan edellä kuvattujen
tutkimusmenetelmien käyttämiseen Savenvalajan päiväkodissa.

Tutkimuksen ehtona on, että henkilökunta ja lasten huoltajat suostuvat
tutkimukseen osallistumiseen ja että tutkimus toimitetaan kasvatus- ja
opetusvirastoon sen valmistuttua.

Päätöksen
allekirjoitus

Tiina Larsson
Koulutusjohtaja

Pöytäkirja nähtävillä

Kasvatus- ja opetusvirasto 15.2.2013

Tiedoksi

Hannele Ylärinta

Tiedoksianto
asianosaiselle

Tämä päätös on
 lähetetty tiedoksi kirjeellä [] luovutettu asianosaiselle

Päiväys 25.1 2013

Tiedoksiantaja

Asianosaisen allekirjoitus

